

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

5. listopada 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ugovori o javnoj nabavi radova, robe i usluga – Direktiva 2004/18/EZ – Članak 1. stavak 9. – Pojam ‚javni naručitelj‘ – Društvo u vlasništvu javnog naručitelja – Transakcije unutar skupine društava”

U predmetu C-567/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Vilniaus apygardos teismas (Okružni sud u Vilniusu, Litva), odlukom od 21. listopada 2015., koju je Sud zaprimio 2. studenoga 2015., u postupku

„LitSpecMet” UAB

protiv

„Vilniaus lokomotyvų remonto depas” UAB,

uz sudjelovanje:

„Plienmetas” UAB,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca četvrtog vijeća, E. Juhász (izvjestitelj), C. Vajda i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 9. veljače 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za „LitSpecMet” UAB, C. Maczkovics, R. Martens i V. Ostrovskis, *advokatai*,
- za „Vilniaus lokomotyvų remonto depas” UAB, D. Soloveičik, *advokatas*, i G. Jokubauskas, zastupnik društva,
- za litavsku vladu, D. Kriaučiūnas, D. Stepanienė i R. Butvydytė, u svojstvu agenata,
- za njemačku vladu, J. Möller, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: litavski

- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo i F. Batista, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, A. Tokár, A. Steiblytė i J. Jokubauskaitė, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. travnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. stavka 9. Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL 2004., L 134, str. 114.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 1., str. 156.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 1251/2011 od 30. studenoga 2011. (SL 2011., L 319, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 11., str. 159.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2004/18).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava „LitSpecMet” UAB i „Vilniaus lokomotyvų remonto depas” UAB (u daljnjem tekstu: VLRD) u vezi s ugovorom o javnoj nabavi šipki od željeznih kovina koju je potonji dijelom dodijelio društvu LitSpecMet.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Direktiva 2004/18 ukinuta je i zamijenjena Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18 (SL 2014., L 94, str. 65.), s učinkom od 18. travnja 2016.
- 4 Članak 1. stavak 2. točka (c) Direktive 2004/18 određivao je „ugovore o javnoj nabavi robe” kao ugovore o javnoj nabavi koji nisu ugovori o javnim radovima, a čiji je predmet kupnja, najam, zakup ili najam s pravom, s opcijom kupnje proizvoda ili bez nje.
- 5 Članak 1. stavak 9. te direktive određivao je:

„Javni naručitelj’ je država, regionalne ili lokalne vlasti, tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava, zajednice koje su osnovale jedno ili nekoliko takvih vlasti, ili jedno ili nekoliko takvih tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava;

„Tijelo kojim se upravlja na temelju javnog prava’ znači svako tijelo koje:

- (a) je osnovano za određenu svrhu radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nema industrijski ili trgovački karakter, i
- (b) ima pravnu osobnost; i
- (c) financira, većim dijelom, država, regionalne ili lokalne vlasti ili druga tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava; ili koje je podložno nadzoru nad poslovanjem od strane tih tijela; ili koje ima upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor čijih je više od polovice članova imenovala država, regionalne ili lokalne vlasti ili druga tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava.

[...]”

- 6 Članak 7. te direktive, pod naslovom „Pragovi za ugovore o javnoj nabavi”, propisivao je:

„Ova Direktiva primjenjuje se na ugovore o javnoj nabavi koji nisu izuzeti u skladu s iznimkama navedenim u člancima 10. i 11. i člancima 12. do 18. i koji imaju vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost (PDV) za koju je procijenjeno da je jednaka ili veća od sljedećih pragova:

[...]

(b) 200 000 EUR:

- za ugovore o javnoj nabavi robe i javnim uslugama [javnoj nabavi usluga] koje sklapaju javni naručitelji osim onih navedenih u Prilogu IV.,

[...]”

Litavsko pravo

- 7 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (litavski Zakon o javnoj nabavi), kojim se u litavsko pravo prenosi Direktiva 2004/18, u članku 4., naslovljenom „Javni naručitelji”, propisuje:

„1. Javni je naručitelj:

- 1) državno ili lokalno tijelo;
- 2) pravna osoba javnog ili privatnog prava koja ispunjava uvjete predviđene stavkom 2. ovog članka;
- 3) zajednica tijela iz točke 1. ovog stavka i/ili pravna osoba javnog ili privatnog prava iz točke 2. ovog stavka;
- 4) naručitelji koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga navedeni u točkama 2. do 4. članka 70. stavka 1. ovog zakona.

2. Javni naručitelj je pravna osoba javnog ili privatnog prava (koja nije nacionalno ili lokalno tijelo) ako je cijela njezina djelatnost ili određen dio namijenjen za određenu svrhu radi zadovoljavanja potreba u općem interesu bez industrijskog ili trgovačkog karaktera i ako ispunjava barem jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) više od 50 % njezine djelatnosti financira se iz proračuna države ili lokalnih tijela ili drugim sredstvima države ili lokalnih zajednica ili sredstvima drugih pravnih osoba javnog ili privatnog prava iz ovog stavka;
- 2) kontrolira je (njome upravlja) nacionalna ili lokalna uprava ili druge pravne osobe javnog ili privatnog prava iz ovog stavka;
- 3) više od polovice članova njezina upravnog, upraviteljskog ili nadzornog odbora imenuju nacionalna ili lokalna upravna tijela ili pravne osobe privatnog ili javnog prava iz ovog stavka. [...]

- 8 U članku 10. stavku 5. litavskog Zakona o javnoj nabavi određeno je:

„Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se kada javni naručitelj sklopi ugovor sa subjektom koji je od njega pravno odvojen i nad kojim obavlja kontrolu sličnu onoj koju provodi nad svojim službama ili tijelima te kojega je isključivi vlasnik (ili u odnosu na kojeg izvršava prava i obveze države ili lokalnog tijela kao jedini član) i kada je kontrolirani subjekt najmanje 90 % prometa u prethodnoj poslovnoj godini (ili razdoblju proteklom od njegova osnutka, ako svoju djelatnost obavlja manje od jedne poslovne godine) ostvario obavljanjem djelatnosti namijenjenih zadovoljavanju potreba tog javnog naručitelja ili omogućavanju obavljanja njegovih zadaća.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 9 VLRD je trgovačko društvo koje je osnovano 2003., nakon preustroja društva „Lietuvos geležinkeliai” AB (u daljnjem tekstu: „litavsko željezničko društvo”) i kojeg je predmet poslovanja, među ostalim, proizvodnja i održavanje lokomotiva i vagona te željezničkih lokomotiva napajanih iz električne mreže i vučnih jedinica.
- 10 VLRD je društvo kći litavskog željezničkog društva, koje je njegov jedini član. Potonje je u vrijeme činjeničnog stanja bilo glavni klijent društva VLRD, s obzirom na to da su njegove narudžbe činile gotovo 90 % VLRD-ova prometa.
- 11 VLRD je 2013. proveo pojednostavnjeni otvoreni postupak javne nabave šipki od željeznih kovina, na koji se javilo društvo LitSpecMet, prije nego što je bilo određeno uspješnim ponuditeljem samo za dio svoje ponude.
- 12 LitSpecMet zatražio je poništenje tog postupka i provođenje novog postupka u skladu s litavskim Zakonom o javnoj nabavi zbog toga što je, prema njegovu mišljenju, VLRD javni naručitelj u smislu litavskog Zakona o javnoj nabavi.
- 13 S tim u vezi, LitSpecMet je u biti naveo, s jedne strane, da je VLRD osnovan radi zadovoljavanja potreba litavskog željezničkog društva, poduzeća koje financira država i kojem je povjereno pružanje javnih usluga, i, s druge strane, da uvjeti pod kojima je on matičnom društvu obavljao isporuke usluga i robe ne odgovaraju uobičajenim uvjetima tržišnog natjecanja. LitSpecMet je na temelju toga zaključio da su ti elementi dovoljni za utvrđenje da je VLRD-ova djelatnost namijenjena zadovoljavanju potreba u općem interesu koje nemaju industrijski ili trgovački karakter i da je stoga to društvo javni naručitelj na kojeg se primjenjuju pravila o javnoj nabavi.
- 14 Vilniaus apygardos teismas (Okružni sud u Vilniusu, Litva) odbio je zahtjeve društva LitSpecMet. Tu je odluku potvrdio Lietuvos apeliacinis teismas (Žalbeni sud u Litvi).
- 15 Kako bi potvrdio prvostupanjsku odluku, Lietuvos apeliacinis teismas (Žalbeni sud u Litvi) naveo je, među ostalim, da je VLRD osnovan za obavljanje gospodarske djelatnosti i ostvarenje dobiti, što je bilo dokazano činjenicom da je on sam snosio rizike svojeg poslovanja, a da država nije pokrivala njegove gubitke. Žalbeni je sud, nadalje, ocijenio da se ne može smatrati da VLRD-ova djelatnost zadovoljava potrebu u općem interesu svih državljana jer je bilo dokazano da se društvo VLRD razvijalo u okružju tržišnog natjecanja i da su, iako ono u trenutku činjeničnog stanja jest dogovorilo gotovo cijelu svoju prodaju s litavskim željezničkim društvom, ostvarene projekcije upućivale na to da u 2016. navedena prodaja ne bi činila više od 15 % VLRD-ovih poslovnih djelatnosti.
- 16 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve) ukinuo je odluku Lietuvos apeliacinis teismasa (Žalbeni sud u Litvi).

- 17 U tu svrhu Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve) pošao je od premise prema kojoj rješenje spora o kojem odlučuje ovisi o tumačenju koje treba donijeti u vezi s izrazom „tijelo osnovano za određenu svrhu radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nema industrijski ili trgovački karakter”, uporabljenom u članku 1. stavku 9. drugom podstavku točki (a) Direktive 2004/18 i preuzetom u članku 4. litavskog Zakona o javnoj nabavi.
- 18 S tim u vezi, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve) naveo je, među ostalim, da se funkcionalnim pristupom glede pojma „tijelo kojim se upravlja na temelju javnog prava”, koji je usvojio Sud, za odluku je li neka osoba javni naručitelj uzimaju u obzir različiti elementi analize, kao što su postojanje ili nepostojanje stanja tržišnog natjecanja na tržištu na kojem djeluje, okolnosti u kojima je predmetni subjekt osnovan, mogućnost ili nemogućnost zamjene tog subjekta drugim sudionikom ili još pitanje je li taj subjekt snosio rizike proizišle iz svoje djelatnosti ili nije.
- 19 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve) u biti je naveo da su i prvostupanjski i žalbeni sud propustili ispitati posebnosti gospodarskih djelatnosti koje osigurava VLRD, osobito kad je riječ o intenzitetu tržišnog natjecanja koji prevladava u gospodarskom sektoru u kojem se to društvo razvijalo. Smatrao je da su ti sudovi pridali suviše važnosti VLRD-ovu pravnom obliku, u ovom slučaju trgovačkom društvu, kako bi zaključili da on nije javni naručitelj.
- 20 Osim toga, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve) naveo je da je VLRD izvršio petnaest unutarnjih transakcija godišnje u korist svojeg matičnog društva, koje za tu vrstu transakcija nije moralo primjenjivati pravila o javnoj nabavi. S tim u vezi, naglasio je da bi matično društvo, ako bi samo osiguravalo djelatnosti koje osigurava njegovo društvo kći, bilo podložno navedenim pravilima u pogledu stjecanja vozila, materijala i druge robe potrebne za održavanje lokomotiva i željezničkih vozila i za druge radove, u skladu s litavskim Zakonom o javnoj nabavi. Naveo je da u takvoj situaciji valja provjeriti nije li činjenica da se matično društvo koristi uslugama društva kćeri za obavljanje gospodarskih djelatnosti koje su u općem interesu takve naravi da omogućuje zaobilaženje zakonodavstva o javnoj nabavi.
- 21 Predmet je vraćen na ponovno odlučivanje Lietuvos apeliacinis teismasu (Žalbeni sud u Litvi), koji je ukinuo odluku Vilniaus apygardos teismasa (Okružni sud u Vilniusu) i vratio mu predmet na ponovno odlučivanje.
- 22 U tim je okolnostima Vilniaus apygardos teismas (Okružni sud u Vilniusu, Litva) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 1. stavak 9. Direktive 2004/18/EZ tumačiti na način da se društvo koje:

- je osnovao javni naručitelj koji obavlja djelatnost u području željezničkog prijevoza, i to upravljanje željezničkom infrastrukturom te prijevoz tereta i putnika;
- samostalno obavlja poslovnu djelatnost, usvaja poslovnu strategiju, donosi odluke o uvjetima obavljanja svoje djelatnosti (tržište proizvoda, segment korisnika itd.), sudjeluje na konkurentnom tržištu diljem Europske unije i izvan tržišta Unije obavljajući usluge proizvodnje i održavanja željezničkih vozila te sudjeluje u postupcima javne nabave povezanim s tom djelatnošću u cilju dobivanja narudžbi od trećih subjekata (različitih od matičnog društva);
- obavlja usluge održavanja željezničkih vozila svojem osnivaču u okviru unutarnjih transakcija, a vrijednost tih usluga čini 90 % ukupne djelatnosti društva;
- pri čemu su usluge koje obavlja svojem osnivaču namijenjene obavljanju njegove djelatnosti prijevoza tereta i putnika;

ne može smatrati javnim naručiteljem?

2. Ako Sud utvrdi da pod gore izloženim okolnostima društvo treba smatrati ‚javnim naručiteljem‘, treba li članak 1. stavak 9. Direktive 2004/18/EZ tumačiti na način da društvo gubi status javnog naručitelja ako vrijednost usluga održavanja željezničkih vozila isporučenih u okviru unutarnjih transakcija javnom naručitelju koji je osnovao dotično društvo padne ili čini manje od 90 % ili dio koji nije glavnina ukupnog prometa koji društvo ostvaruje iz svoje djelatnosti?”

O prethodnim pitanjima

- 23 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. stavak 9. drugi podstavak Direktive 2004/18 tumačiti na način da se društvo koje je, s jedne strane, u cijelosti u vlasništvu javnog naručitelja kojeg je djelatnost zadovoljavanje potreba u općem interesu i koje, s druge strane, obavlja isto toliko transakcija za tog javnog naručitelja kao i na konkurentnom tržištu može smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava” u smislu te odredbe i koji utjecaj s tim u vezi ima činjenica da vrijednost unutarnjih transakcija u budućnosti može činiti manje od 90 % ili dio koji nije glavnina ukupnog prometa društva.
- 24 Uvodno valja navesti da sud koji je uputio zahtjev u ovom slučaju ne daje nikakvo pojašnjenje u pogledu iznosa javne nabave o kojoj je riječ u glavnom postupku, tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi je li vrijednost te javne nabave prešla prag određen u članku 7. točki (b) Direktive 2004/18 i, prema tome, je li jedan od bitnih uvjeta za primjenu te direktive ispunjen u glavnom postupku.
- 25 Zbog duha suradnje koji prevladava u odnosima između nacionalnih sudova i Suda u okviru prethodnog postupka, izostanak takvog prethodnog utvrđenja suda koji je uputio zahtjev ne dovodi do nedopuštenosti zahtjeva ako, unatoč tom nedostatku, Sud, s obzirom na podatke koji proizlaze iz spisa, smatra da može dati koristan odgovor sudu koji je uputio zahtjev. O tome je osobito riječ kada odluka o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku sadržava dovoljno relevantnih podataka za utvrđenje da se uvjeti za primjenu sekundarnog akta Unije mogu ispuniti. Međutim, Sud daje odgovor samo pod uvjetom da je sud koji je uputio zahtjev utvrdio da su ti uvjeti ispunjeni (vidjeti analogijom presudu od 11. prosinca 2014., Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino” i dr., C-113/13, EU:C:2014:2440, t. 48.).
- 26 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da u predmetnom slučaju provjeri je li ispunjen uvjet koji se odnosi na prag od 200 000 eura, kako je predviđen u članku 7. točki (b) Direktive 2004/18.
- 27 Nesporno je da se smatra da se djelatnost litavskog željezničkog društva koja uključuje pružanje javnih usluga putničkog prijevoza izvršava za zadovoljavanje potreba u općem interesu i da to društvo treba smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava” i, prema tome, javnim naručiteljem.
- 28 Stoga se prvim pitanjem nastoji razjasniti treba li VLRD također smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava”.
- 29 U skladu s člankom 1. stavkom 9. drugim podstavkom točkama (a) do (c) Direktive 2004/18, „tijelo kojim se upravlja na temelju javnog prava” znači svako tijelo koje je, kao prvo, osnovano za određenu svrhu radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nema industrijski ili trgovački karakter, koje, kao drugo, ima pravnu osobnost i koje, kao treće, financira, većim dijelom, država, regionalne ili lokalne vlasti ili druga tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava; ili koje je podložno nadzoru nad poslovanjem od strane tih tijela; ili koje ima upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor čijih je više od polovice članova imenovala država, regionalne ili lokalne vlasti ili druga tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava.

- 30 Kao što je to Sud dosljedno smatrao, uvjeti navedeni u tom članku su kumulativni, tako da, ako samo jedan od tih uvjeta ne postoji, tijelo se ne može smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava”, a stoga ni javnim naručiteljem u smislu Direktive 2004/18 (vidjeti u tom smislu presude od 22. svibnja 2003., Korhonen i dr., C-18/01, EU:C:2003:300, t. 32. i od 10. travnja 2008., Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, t. 36. i navedenu sudsku praksu).
- 31 Pojam „javni naručitelj”, uključujući i pojam „tijelo kojim se upravlja na temelju javnog prava” – s obzirom na ciljeve direktiva u području javne nabave, kojima se istodobno nastoji isključiti opasnost da se prednost da ponuditeljima ili nacionalnim kandidatima tijekom cijelog postupka javne nabave koji provode javni naručitelji i mogućnost da se tijelo koje financira ili kontrolira država, regionalne ili lokalne vlasti ili druga tijela kojima se upravlja na temelju javnog prava vodi razlozima koji nisu ekonomski – treba tumačiti funkcionalno i široko (vidjeti u tom smislu presudu od 15. svibnja 2003., Komisija/Španjolska, C-214/00, EU:C:2003:276, t. 53. i navedenu sudsku praksu).
- 32 Valja navesti kako se čini da VLRD ispunjava uvjete predviđene u članku 1. stavku 9. drugom podstavku točkama (b) i (c) Direktive 2004/18. Naime, nesporno je da ima pravnu osobnost. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev utvrdio je da je VLRD društvo kći u kojem 100 % udjela ima litavsko željezničko društvo i koje ga „kontrolira”.
- 33 Jedino pitanje koje je stoga potrebno analizirati odnosi se na to je li društvo VLRD „osnovano za određenu svrhu radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koje nema industrijski ili trgovački karakter”, u smislu članka 1. stavka 9. drugog podstavka točke (a) Direktive 2004/18.
- 34 Iz teksta članka 1. stavka 9. drugog podstavka točke (a) Direktive 2004/18 proizlazi da zahtjev koji je ondje postavljen mora zadovoljiti tijelo kojeg se kvalifikacija ispituje, a ne neko drugo tijelo, čak i ako je potonje matično društvo prvog tijela koje obavlja isporuku robe ili usluga. Stoga nije dovoljno da je poduzeće osnovao javni naručitelj ili da se njegove djelatnosti financiraju financijskim sredstvima koja proizlaze iz djelatnosti koje obavlja javni naručitelj kako bi se njega samog smatralo javnim naručiteljem (presuda od 15. siječnja 1998., Mannesmann Anlagenbau Austria i dr., C-44/96, EU:C:1998:4, t. 39.).
- 35 Nadalje, valja uzeti u obzir da uporaba izraza „posebno” svjedoči o volji zakonodavca Unije da podvrgne obvezujućim pravilima o javnoj nabavi samo tijela koja su osnovana s posebnim ciljem radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, koja nemaju industrijski ili trgovački karakter i kojih djelatnost odgovara takvim potrebama.
- 36 Stoga najprije valja utvrditi je li VLRD osnovan s posebnim ciljem radi zadovoljavanja potreba u općem interesu i odgovaraju li te djelatnosti stvarno tim potrebama, prije nego što se, ovisno o slučaju, ispita imaju li takve potrebe ili nemaju industrijski ili trgovački karakter (vidjeti u tom smislu presudu od 22. svibnja 2003., Korhonen i dr., C-18/01, EU:C:2003:300, t. 40.).
- 37 U ovom slučaju iz izričaja prvog pitanja proizlazi da VLRD obavlja isporuku robe i usluga kako bi „[matičnom društvu] omogućio da obavlja svoju djelatnost prijevoza putnika i robe”.
- 38 Naime, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je VLRD osnovan nakon preustroja litavskog željezničkog društva i da su „i [VLRD-ovo] osnivanje i njegova djelatnost uvijek bili namijenjeni zadovoljavanju potreba njegova osnivača, to jest potreba u općem interesu”. S tim u vezi, valja navesti da je, u glavnom postupku, VLRD-ova djelatnost – među ostalim, proizvodnja i održavanje lokomotiva i vozila te isporuka tih proizvoda i tih usluga litavskom željezničkom društvu – nužna kako bi potonje moglo obavljati svoju djelatnost namijenjenu zadovoljavanju potreba u općem interesu.

- 39 Stoga je VLRD osnovan s posebnim ciljem radi zadovoljavanja potreba svojeg matičnog društva ako potrebe koje VLRD treba zadovoljavati čine nužan uvjet za obavljanje djelatnosti u općem interesu tog matičnog društva, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 40 Potrebno je navesti da je nebitno to što, osim djelatnosti radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, tijelo o kojem je riječ obavlja i druge djelatnosti s ciljem ostvarenja dobiti na konkurentnom tržištu (vidjeti u tom smislu presude od 15. siječnja 1998., Mannesmann Anlagenbau Austria i dr., C-44/96, EU:C:1998:4, t. 25. i od 10. travnja 2008., Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, t. 47. i navedenu sudsku praksu).
- 41 Stoga činjenica da VLRD obavlja ne samo djelatnosti radi zadovoljavanja potreba u općem interesu unutarnjim transakcijama s litavskim nacionalnim željezničkim društvom, kako bi ono moglo obavljati svoju djelatnost prijevoza, nego i druge djelatnosti s ciljem ostvarenja dobiti u tom pogledu nije relevantna.
- 42 Za potrebe ocjene toga je li neko tijelo obuhvaćeno pojmom „tijelo kojim se upravlja na temelju javnog prava” u smislu članka 1. stavka 9. drugog podstavka točke (a) Direktive 2004/18 također je potrebno da ono zadovoljava potrebe u općem interesu koje nemaju industrijski ili trgovački karakter.
- 43 S tim u vezi, valja navesti da ocjenu tog karaktera treba izvršiti uzimajući u obzir sve relevantne pravne i činjenične elemente, poput okolnosti koje su postojale prilikom osnivanja predmetnog tijela i uvjeta u kojima je obavljalo djelatnosti radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, uključujući, među ostalim, nepostojanje tržišnog natjecanja na tržištu, nepostojanje slijeđenja cilja ostvarenja dobiti, nepostojanje preuzimanja rizika povezanih s tim djelatnostima te eventualno javno financiranje predmetnih djelatnosti.
- 44 Kao što je to Sud presudio, ako, kad je riječ o zadovoljavanju potreba općem interesu, predmetno tijelo djeluje pod normalnim tržišnim uvjetima, slijedi cilj ostvarenja dobiti i snosi gubitke povezane s obavljanjem tih djelatnosti, malo je vjerojatno da potrebe koje nastoji zadovoljiti nemaju industrijski ili trgovački karakter (presuda od 16. listopada 2003., Komisija/Španjolska, C-283/00, EU:C:2003:544, t. 81. i 82. i navedena sudska praksa).
- 45 Međutim, postojanje razvijenog tržišnog natjecanja ne omogućuje samo po sebi zaključak da ne postoji potreba u općem interesu koja nema industrijski ili trgovački karakter.
- 46 U tim okolnostima na sudu koji je uputio zahtjev jest da na temelju svih pravnih i činjeničnih elemenata predmetnog slučaja provjeri jesu li u trenutku dodjele ugovora o javnoj nabavi o kojoj je riječ u glavnom postupku djelatnosti koje je obavljao VLRD radi zadovoljavanja potreba u općem interesu izvršene u situaciji tržišnog natjecanja i osobito je li se VLRD, s obzirom na okolnosti predmetnog slučaja, mogao voditi razlozima koji nisu ekonomski.
- 47 Međutim, s tim u vezi nije relevantna okolnost koju je istaknuo sud koji je uputio zahtjev u zahtjevu za prethodnu odluku, prema kojoj bi se količina unutarnjih transakcija ostvarenih s litavskim željezničkim društvom u odnosu na ukupan VLRD-ov promet u budućnosti mogla smanjiti, s obzirom na to da je na tom sudu da ispita situaciju tog društva u trenutku dodjele predmetnog ugovora o javnoj nabavi.
- 48 Stoga na postavljena pitanja valja odgovoriti da članak 1. stavak 9. drugi podstavak Direktive 2004/18 treba tumačiti na način da društvo koje je, s jedne strane, u cijelosti u vlasništvu javnog naručitelja kojeg je djelatnost zadovoljavanja potreba u općem interesu i koje, s druge strane, obavlja isto toliko transakcija za tog javnog naručitelja kao i na konkurentnom tržištu treba smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava” u smislu te odredbe, ako su djelatnosti tog društva nužne kako bi navedeni javni naručitelj mogao obavljati svoju djelatnost i ako se, radi zadovoljavanja potreba u općem

interesu, to društvo vodi razlozima koji nisu ekonomski, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri. S tim u vezi, nema utjecaja činjenica da vrijednost unutarnjih transakcija u budućnosti može činiti manje od 90 % ili dio koji nije glavnina ukupnog prometa društva.

Troškovi

- 49 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 1. stavak 9. drugi podstavak Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama, kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 1251/2011 od 30. studenoga 2011., treba tumačiti na način da društvo koje je, s jedne strane, u cijelosti u vlasništvu javnog naručitelja kojeg je djelatnost zadovoljavanje potreba u općem interesu i koje, s druge strane, obavlja isto toliko transakcija za tog javnog naručitelja kao i na konkurentnom tržištu treba smatrati „tijelom kojim se upravlja na temelju javnog prava” u smislu te odredbe, ako su djelatnosti tog društva nužne kako bi navedeni javni naručitelj mogao obavljati svoju djelatnost i ako se, radi zadovoljavanja potreba u općem interesu, to društvo vodi razlozima koji nisu ekonomski, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri. S tim u vezi, nema utjecaja činjenica da vrijednost unutarnjih transakcija u budućnosti može činiti manje od 90 % ili dio koji nije glavnina ukupnog prometa društva.

Potpisi